

Xuất khẩu 46 tỷ USD nhưng dệt may Việt Nam vẫn phụ thuộc lớn vào nguyên liệu nhập khẩu

08:31 07/03/2026

Ngành dệt may Việt Nam tiếp tục khẳng định vị thế là một trong những ngành xuất khẩu chủ lực khi đạt kim ngạch khoảng 46 tỷ USD trong năm 2025, với sản phẩm hiện diện tại 138 quốc gia và vùng lãnh thổ. Tuy nhiên, phía sau thành tích ấn tượng này vẫn tồn tại một điểm nghẽn lớn: sự phụ thuộc nặng nề vào nguồn nguyên phụ liệu nhập khẩu, khiến ngành khó thoát khỏi mô hình gia công giá trị thấp.

Theo các chuyên gia, dù kim ngạch xuất khẩu tăng mạnh qua từng năm, tỷ lệ nội địa hóa của ngành dệt may hiện mới chỉ đạt khoảng 51-52%. Điều này đồng nghĩa với việc gần một nửa nguyên liệu phục vụ sản xuất vẫn phải nhập từ nước ngoài. Riêng trong năm 2025, Việt Nam đã chi khoảng 17 tỷ USD để nhập khẩu vải – con số phản ánh rõ khoảng trống lớn trong chuỗi cung ứng nội địa.

Sự phụ thuộc vào nguồn nguyên liệu ngoại không chỉ làm giảm giá trị gia tăng của sản phẩm dệt may mà còn khiến doanh nghiệp trong nước dễ bị tổn thương trước biến động của thị trường quốc tế. Khi chuỗi cung ứng toàn cầu bị gián đoạn hoặc chi phí logistics tăng cao, các doanh nghiệp may mặc trong nước thường rơi vào thế bị động về nguồn hàng và giá thành sản xuất.

Việt Nam phải chi ra 17 tỷ USD trong năm 2025 chỉ để nhập khẩu vải.

Một trong những nguyên nhân chính của tình trạng này nằm ở khâu dệt nhuộm và hoàn tất – mắt xích quan trọng nhưng lại phát triển chậm trong chuỗi giá trị dệt may. Đây là lĩnh vực đòi hỏi vốn đầu tư lớn, công nghệ hiện đại và hệ thống xử lý môi trường nghiêm ngặt. Vì vậy, nhiều doanh nghiệp trong nước chưa đủ nguồn lực để đầu tư bài bản.

Bên cạnh đó, tâm lý e ngại ô nhiễm môi trường tại nhiều địa phương cũng khiến việc phát triển các dự án dệt nhuộm gặp không ít khó khăn. Không ít địa phương thận trọng trong việc cấp phép đầu tư cho các nhà máy nhuộm, dẫn đến việc thiếu hụt các khu công nghiệp chuyên biệt dành cho ngành này.

Thực tế cho thấy quỹ đất dành cho ngành dệt nhuộm hiện rất hạn chế và phân bố không đồng đều. Trong khi miền Bắc chỉ có một số khu vực quy mô nhỏ, miền Nam tập trung chủ yếu tại các tỉnh như Long An hay Tây Ninh, thì miền Trung gần như không còn nhiều không gian để phát triển lĩnh vực này. Hạ tầng công nghiệp hỗ trợ chưa hoàn chỉnh cũng khiến các nhà đầu tư lớn còn cân nhắc khi quyết định rót vốn.

Trong bối cảnh hội nhập sâu rộng, việc chủ động nguồn nguyên liệu không chỉ là bài toán kinh tế mà còn là điều kiện bắt buộc để tận dụng lợi thế từ các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới. Nhiều FTA lớn như CPTPP hay EVFTA đều đặt ra quy tắc xuất xứ nghiêm ngặt. Nếu không đáp ứng được các yêu cầu về nguồn gốc nguyên liệu trong nước, doanh nghiệp dệt may Việt Nam sẽ khó hưởng ưu đãi thuế quan khi xuất khẩu sang các thị trường này.

Song song với đó, xu hướng tiêu dùng bền vững trên thế giới cũng đang tạo áp lực lớn đối với ngành dệt may. Các nhãn hàng quốc tế ngày càng yêu cầu khắt khe hơn về nguồn gốc nguyên liệu, quy trình sản xuất và yếu tố môi trường. Điều này buộc doanh nghiệp phải sử dụng vải có nguồn gốc rõ ràng, thậm chí là nguyên liệu tái chế hoặc thân thiện với môi trường.

Trước yêu cầu mới của thị trường, Chính phủ đã ban hành chiến lược phát triển ngành dệt may và da giày đến năm 2030, tầm nhìn 2045, trong đó nhấn mạnh nhiệm vụ xây dựng chuỗi cung ứng hoàn chỉnh trong nước. Trọng tâm của chiến lược là thúc đẩy đầu tư vào sản xuất sợi, vải và nguyên phụ liệu, đồng thời phát triển các khu công nghiệp chuyên ngành với hệ thống xử lý môi trường đồng bộ.

Các chính sách ưu đãi đầu tư cũng đang được triển khai nhằm thu hút doanh nghiệp tham gia vào lĩnh vực công nghiệp hỗ trợ dệt may. Nhiều dự án có thể được hưởng ưu đãi thuế thu nhập doanh nghiệp, miễn giảm thuế trong những năm đầu hoạt động nhằm khuyến khích mở rộng sản xuất nguyên liệu trong nước.

Bên cạnh chính sách từ trung ương, vai trò của các địa phương được xem là yếu tố quyết định. Việc quy hoạch các khu công nghiệp chuyên sâu cho dệt – nhuộm – hoàn tất, đi kèm hạ tầng xử lý nước thải đạt chuẩn, sẽ giúp tháo gỡ những rào cản lớn nhất hiện nay.

Theo các chuyên gia trong ngành, khi chuỗi cung ứng nguyên liệu được hoàn thiện, dệt may Việt Nam mới có thể nâng cao giá trị gia tăng, tận dụng tối đa lợi ích từ các hiệp định thương mại và từng bước chuyển từ mô hình gia công sang sản xuất có giá trị cao hơn trong chuỗi cung ứng toàn cầu.

Nam Sơn (t/h)